

YMPÄRISTÖN SUOJELU JA IHMISTEN HYVINVOINTI ETUSIJALLE EU:SSA

Luonnonsuojeluliiton tavoitteet vuoden 2019 europarlamenttivaaleihin

Toukokuussa 2019 EU-kansalaiset valitsevat uuden Euroopan parlamentin. Sen myötä saamme myös uuden EU:n komission. Meillä eurooppalaisilla on edellytykset luoda aiempaa elinvoimaisempi, reilumpi ja demokraattisempi unioni. Tämä muutos on tehtävä, jotta voimme saavuttaa YK:n kestävän kehityksen ja Pariisin ilmastopimuksen tavoitteet.

Ihmisten hyvinvoinnin ja ympäristönsuojelun etusijalle asettava EU ratkaisee parhaiten maahanmuuttoon, turvallisuuteen ja kilpailukykyyn liittyvät ongelmat. Pakolais- tai turvallisuusstrategiat, jotka eivät huomioi ilmastomuutosta, epäonnistuvat. Taloudellinen kilpailukyky vahvistuu parhaiten ja kestävimmin, kun EU:n painopisteeksi otetaan vähähiiliset tai hiilettömät teknologiat, luonnonvarojen säästö sekä luonnon uusiutumisen ja kantokyvyn säilyttäminen.

Neljä lähtökohtaa

1 Ympäristön- ja ilmastonsuojelu johtotähdiksi

Seuraavien 10–15 vuoden aikana on löydettävä ratkaisuja aikamme suuriin ongelmiin: ilmastomuutokseen, luonnon köyhymiseen sekä siihen, miten talouden kielteiset vaikutukset ympäristöön ja ihmisiin minimoidaan. Siksi ilmastonsuojelu erityisesti ja ympäristönsuojelu yleisesti on otettava EU:n johtotähdiksi. Tämä vaatii johtajuutta ja keskittymistä olennaiseen. Uuden europarlamentin on vastuutettava komission puheenjohtaja kehittämään EU:ta tiukasti YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden ja Pariisin ilmastopimuksen toteuttamiseksi.

2 Hyvä hallinto ja vahva kansalaisyhteiskunta

Yksi EU:n historian suurimmista saavutuksista on demokratian ja hyvän hallinnon rauhanomainen leviäminen suureen osaan Eurooppaa. Kansalaisjärjestöt, vapaa lehdistö ja itsenäinen tuomioistuinlaitos ovat elintärkeitä hallitusten ja virkakoneiston toimeenpanovallan tasapainottajia. Siksi niiden osallistuminen EU:n päätöksentekoon on varmistettava. Uuden komission ja europarlamentin täytyy tukea kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen vapautta. Lainsäädäntö- ja budjettivaltaa pitää käyttää sen varmistamiseen, että kaikki EU:n hallitukset kunnioittavat lakeja ja noudattavat hyviä hallintotapoja.

3 Parempaa hallintoa, ei heikompaa sääntelyä

Yksi EU:n suurimmista saavutuksista on ollut jatkuva pyrkimys kattavaan, yhteiseen ympäristö-, kansanterveys-, työelämä- ja kuluttajansuojalainsäädäntöön. Tämä säännöstö on esimerkki muulle maailmalle. EU-johtajien uusien sukupolvien on lopeuttava sääntelyn purkamisen ja edistettävä yhteistä hyvää tarvittavalla sääntelyllä. Tämän sääntelyn tulee perustua parhaaseen tieteelliseen tietoon, aitoon sidosryhmien kuulemiseen, ja oikea-aikaiseen, hyvin toimeenpantuun sääntelyyn.

4 Tilivelvollinen ja esimerkillinen komissio

EU:n uuden komission on oltava valmis ja kykenevä puolustamaan yhteistä säädöspohjaa eturyhmiä ja kansallisten parlamenttien oman edun tavoittelua vastaan. Sen täytyy riisua turha poliittisuus EU:n säädösten toteuttamisesta. Komission on otettava tehtäväkseen toimia itsenäisenä ja tehokkaana sääntöjen toteuttamisen vahtikoirana. Jotta EU ja Euroopan kehittäminen nauttisivat kansalaisten luottamusta, EU:n instituutioiden on komissio kärjessä toimittava läpinäkyvästi ja muistettava, että ne ovat tilivelvollisia kansalaisille.

10 tavoitetta EU:lle ihmisten ja planeetan suojelemiseksi

1. GLOBAALI JOHTAJA ILMASTONMUUTOKSEN TORJUNNASSA

EU on sitoutunut Pariisin ilmastopöytäkirjassa siihen, että maailmanlaajuinen ilmaston lämpeneminen rajoitetaan 1,5 asteeseen. Jotta EU saavuttaa tämän, unionin on merkittävästi kasvatettava vuoden 2030 tavoitteita kasvihuonepäästöjen vähentämisestä, uusiutuvan energian lisäämisestä ja energiansäästöstä. EU:n talouden on ol-

tava hiilipäästötön vuosisadan puoliväliin mennessä. Tämä tarkoittaa kivihiihen, öljyn ja kaasun käytön lopettamista. Samalla on varmistettava, ettei tilalle tule haitallisia vaihtoehtoja kuten kestämatöntä bioenergiaa, liisäydinvoimaa tai ilmastomuokkaustekniikoita. Julkinen rahoitus on myös siirrettävä hiilestä kestäviin vaihtoehtoihin.

2. TERVEET ELINYMPÄRISTÖT JA EKOSYSTEEMIT

EU on sitoutunut pysäyttämään luonnon köyhtymisen ja ylialastuksen vuoteen 2020 mennessä. Pienestä edistymisestä huolimatta eläin- ja kasvilajien väheneminen jatkuu hälyttävästi, pääosin maa- ja metsätalouden sekä muiden maankäytön muutosten ja ilmastomuutoksen takia. EU:n on parannettava luontoa, vesiä ja vieraslajeja koskevan lainsäädännön toimeenpanoa sen

sijaan, että esimerkiksi vesiputedirektiiviä heikennetään. EU:n budjetista on myös osoitettava riittävästi rahaa ympäristön tilan parantamiseen. Rahaa tarvitaan luonnonsuojeluun, kalastuksen yhdistämiseen osaksi merten suojelua, maatalouspolitiikan syvälliseen muutokseen, maailmanlaajuisen metsäkadon torjuntaan ja luonnon ennallistamiseen.

3. PUHDAS ILMA KAIKILLE

Uuden komission ja parlamentin on nopeasti ratkaistava Euroopan suurin ympäristöterveysongelma, ilmansaasteet. Saasteet tappavat EU:ssa ennenaikaisesti yli 400 000 ihmistä vuodessa. Saasteet pahentavat kroonisia sairauksia ja aiheuttavat suuria terveys- ja ympäristöhaittoja sekä taloudellisia tappioita. Komission ja europarlamentaarikkojen on varmistetta-

va EU:n ilmanlaatusäädösten täysi toimeenpano, estettävä niiden heikentäminen kansallisella tasolla ja luotava uusia sääntöjä isoimpien päästölähteiden kuriin saamiseksi niin liikenteessä, energiantuotannossa, teollisuudessa kuin maataloudessakin. EU:n ilmanlaatustandardit on päivitettävä vastaamaan Maailman terveysjärjestön WHO:n vastaavia.

4. MAAILMANMESTARI PUHTAASSA LIIKENTEESSÄ

Vaikka niin sanottu dieselgate-skandaali osoitti EU:n kykenemättömyyden vähentää autojen saastepäästöjä, se tarjoaa silti ainutlaatuisen mahdollisuuden nopeuttaa siirtymistä puhtaaseen liikkumiseen.

Seuraavan europarlamentin on saatava autojen saasteet, melu ja hiilidioksidipäästöt kuriin. Keinoja tähän ovat muun muassa yhteiskäyttö ja puhtaat, uusiutuvat energiamuodot.

5. BUDJETTI, JOKA VASTAA EUROOPAN JA MAAILMAN YMPÄRISTÖHAASTEISIIN

Nykyinen EU:n budjetti on ei ole riittävä suhteessa EU:n kansainvälisiin kestäväan kehityksen, ilmaston ja ympäristön suojelun tavoitteisiin. Komission hiljattain julkaisema budjettiesitys ei sisällä riittäviä rakenteellisia muutoksia ilmaston ja ympäristön suojelun päätavoitteiden saavuttamiseksi vuoden 2020 jälkeen. Seuraavan budjetin täytyy tukea ilmaston,

luonnon monimuotoisuuden ja kestäväan kehityksen tavoitteita siten, että kaikissa rahoitusvälineissä on selvästi määritelty 50 prosentin pakollinen korvamerkintä ilmasto- ja ympäristötavoitteisiin. Fossiliesten polttoaineiden tukeminen pitää kieltää kaikissa rahoitusohjelmissa. EU:n budjetista tulee myös osoittaa vähintään yksi prosenti LIFE-ympäristörahoitukseen.

6. MYRKYT POIS EUROOPASTA

Monissa tuotteissa on haitallisia muoveja, palonestoaineita ja nanomateriaaleja. Ne ovat haitallisia ihmisten terveydelle, ympäristölle ja villieläimille. Ne lisäävät vakavien sairauksien riskiä, hedelmättömyyttä ja hermostollisia ongelmia. Siksi niistä ai-

heutuu myös suuria taloudellisia tappioita. EU:n on vähennettävä ihmisten altistusta vaarallisille aineille, kuten hyönteismyrkyille ja elohopealle sekä vauhditettava niiden korvaamista turvallisemmilla aineilla.

7. PUHDAS KIERTOTALOUS

Kertakäyttökulttuuri uhkaa ihmisten terveyttä samalla, kun se kuluttaa loppuun luonnonvaroja kaikkialla maailmassa. Kemikaali-, tuoteturvallisuus- ja jätelait eivät pelaa tarpeeksi hyvin yhteen, mikä vaikeuttaa myrkyllisten aineiden poistamista materiaalikierrasta. EU tarvitsee johdonmu-

kaista sääntelyä. Sääntelyn pitää ohjata jätteen syntymisen ehkäisyyn sekä kestävien ja korjattavien, myrkyttömien tuotteiden suunnitteluun ja käyttöön. Näin säästetään kustannuksia, luodaan kestäviä työpaikkoja sekä parannetaan kansanterveyttä ja ympäristön tilaa.

8. LÄPINÄKYVÄ, DEMOKRAATTINEN JA TILIVELVOLLINEN EUROOPPA

EU:n on turvattava ihmisten tiedonsaanti- ja osallistumisoikeudet sekä varmistettava, että oikeusturva toteutuu siten kuin Århusin sopimus edellyttää. Päätöksenteon ja siihen vaikuttamisen on oltava nykyistä avoimempaa, ja virkahenkilöiden karensisääntöjä on tiukennettava heidän siirtyes-

sään yksityisten yritysten palvelukseen tai sieltä hallintoon. Tämä vahvistaisi EU:n päätöksenteon uskottavuutta ja sidosryhmien tasapuolista osallistumista sekä vähentäisi suuryritysten määräysvaltaa ja päättäjiä intressiristiriitoja päätöksenteossa.

9. KAUPPASOPIMUKSET IHMISTEN JA YMPÄRISTÖN SUOJAKSI

EU:n kauppasuhteissa etusijalla on oltava yleinen etu, ei kaupan määrän kasvattaminen tai yritysten kustannusten minimointi. Sijoittajien suojaksi tehdyt erilliset riitojenratkaisuelimet on poistettava kaikista nykyisistä ja tulevista kauppasopimuksista. Sopimuksissa on kuitenkin huomioitava Pa-

riisiin ilmastopimuksen tavoitteet ja varmistettava ympäristöä turvaavat säännökset ja olemassa olevan ympäristösääntelyn taso. Näiden kirjausten täytyy olla sitovia, ja niiden rikkomisen pitää johtaa rangais-
tuksiin.

10. PLANEETAN KANTOKYKYÄ KUNNIOITTAVA EUROOPPA

EU tarvitsee kunnianhimoisen uuden, kahdeksannen ympäristötoimintaohjelman, jotta se voi toteuttaa YK:n kestävä kehityksen Agenda 2030:n tavoitteet ja varmistaa, että Eurooppa kuluttaa luonnonvaroja kestävästi. Nykyinen kasvuun tähtäävä talousmalli on johtanut luonnonvarojen liikkautukseen ja lajien sukupuuttoaaltoon sekä lisännyt ihmisten epätasa-arvoa, velkaantumista ja työväestön köyhyyttä. Eurooppa tarvitsee nopeasti uutta talousajattelua. Sellaista, joka luo kestävää hyvinvointia kaikille, mutta kunnioittaa elämää

ylläpitävän ekosysteemin asettamia rajoja. EU:n kahdeksannen ympäristötoimintaohjelman on estettävä se, ettei seuraavan sukupolven ratkaistavaksi jää ekologista velkaa, jonka olemme synnyttäneet pilaamalla ympäristöä.

Eurooppalaisten ympäristöjärjestöjen yhteistyöryhmän G10:n manifestin pohjalta toimittanut Jouni Nissinen.
<https://bit.ly/2EmfuZi>